

Вучэбная праграма складзена на падставе тыпавой вучэбнай праграмы для ўстаноў вышэйшай адукацыі, зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь (рэгістрацыйны № ТД- £ 648 /тып. ад 19 . 04 . 2021 г.).

СКЛАДАЛЬНИК:

Трубчык П.А., дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Ларыёнаў Д.Г., дацэнт кафедры гісторыі новага і навейшага часу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук, дацэнт
Мацюш П.А., дацэнт кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар дзяржаўнай установы адукацыі “Гімназія № 40 г. Мінска”

I.A. Бабкоў

РЕКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі Беларусі і славянскіх народаў
(пратакол № 13 ад 30. 04. 2021).
Загадчык кафедры

С.А. Талмачова

Навукова-метадычным саветам установы вышэйшай адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”
(пратакол № 7 ад 15 . 06 . 2021).

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае.

Метадыст
вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ

Г.В. Вінаградава

Дырэктар бібліятэкі

Н.П. Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Гісторыя Беларусі ўяўляе важную складовую частку славянскай, еўрапейскай і сусветнай цывілізацый і займае вядучае месца ў сістэме гуманітарнай падрыхтоўкі студэнтаў. Менавіта на гістарычных ведах фарміруецца нацыянальная свядомасць. Без ведаў сваёй гісторыі немагчыма будаваць сучаснае краіны і прагназаваць яе развіццё на будучае.

Вучэбная праграма па дысцыпліне “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)” распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Дысцыпліна Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.) вывучаецца ва ўзаемасувязі з археалогіяй Беларусі, краязнаўствам і этналогіяй Беларусі, крыніцазнаўствам гісторыі Беларусі, што дае магчымасць акцэнтаваць увагу студэнтаў на міждысцыплінарных сувязях, выявіць ролю і месца нашага народа ў шырокім прасторавым і часовым дыяпазоне.

Мэтай вывучэння вучэбнай дысцыпліны з’яўляецца праз засваенне і асэнсаванне вучэбнага матэрыялу садзейнічаць фарміраванню і развіццю ў студэнтаў навуковага светапогляду, падтрымліваць развіццё крытычнага і творчага мыслення, спрыяць фарміраванню ўніверсальнай і базавай прафесійнай кампетэнцый.

Для рэалізацыі вызначанай мэты прадугледжваецца вырашэнне наступных **задач**:

- фарміраванне ўяўленняў аб археалагічнай перыядызацыі, этапах развіцця грамадства, археалагічных культурах як у сусветным маштабе, так і на прыкладзе гісторыі Беларусі;

- высвятленне прычынна-выніковых сувязей і заканамернасцей гістарычнага развіцця беларускага народа ў кантэксце еўрапейскай і сусветнай гісторыі;

- усведамленне студэнтамі сістэмы матэрыяльных, культурных і духоўных каштоўнасцей беларускага народа, якія служаць рэтраспектывай для аналізу сучаснасці і вызначэння перспектывы будучай жыццядзейнасці;

- атрыманне тэарэтычных і практычных ведаў, якія дазваляць студэнтам правільна аналізаваць падзеі і факты гісторыі, рабіць неабходныя высновы і абагульненні;

- развіццё ўмення працаваць з спецыяльнай літаратурай (вучэбнай, даведачнай, навуковай, спецыялізаванымі перыядычнымі выданнямі), выкарыстоўваць атрыманыя веды для вырашэння інфармацыйна-пошукавых, навуковых і іншых задач.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен

ведаць:

- асноўныя тэорыі грамадскага развіцця ў адпаведнасці з фармацыйным і цывілізацыйным падыходамі;

- асноўныя этапы фарміравання беларускага этнасу;

– асноўныя дасягненні ў развіцці матэрыяльнай і духоўнай культуры, культурна-гістарычнай спадчыны беларускага народа.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **умець**:

– выкарыстоўваць фармацыйны і цывілізацыйны падыходы пры характарыстыцы заканамернасцяў і адметнасцяў гістарычнага развіцця беларускага соцыума;

– ацэньваць асноўныя дасягненні матэрыяльнай і духоўнай культуры Беларусі ў кантэксце гістарычнага развіцця і выкарыстоўваць культурна-гістарычную спадчыну Беларусі ў сваёй прафесійнай дзейнасці;

– тлумачыць уплыў розных культурна-цывілізацыйных фактараў на сацыяльна-эканамічнае, дзяржаўна-палітычнае, этнаканфесійнае і культурнае развіццё Беларусі;

– характарызаваць ролю і месца беларускіх земляў у рэгіянальным цывілізацыйным і геапалітычным развіцці.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **валодаць**:

– спосабамі адбору сістэматызацыі гістарычнай інфармацыі;

– метадамі, формамі і сродкамі аптымізацыі, рацыяналізацыі і інтэнсіфікацыі адукацыйнага працэсу;

– здольнасцю самастойнага аналізу падзей гісторыі і іх выкарыстання ў працэсе выкладання.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)” павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў універсальнай і базавай прафесійнай кампетэнцыі:

– УК-9. Выяўляць фактары і механізмы гістарычнага развіцця, вызначаць грамадскую думку гістарычных падзей.

– БПК-14. Валодаць сістэмай ведаў, якія дазваляюць выдзяляць асноўныя перыяды, тэндэнцыі і заканамернасці сацыяльных, эканамічных, палітычных, этна-нацыянальных, рэлігійна-канфесійных і культурных падзей і працэсаў, якія праходзілі на тэрыторыі Беларусі.

Пры вывучэнні кожнай тэмы студэнты павінны навучыцца карыстацца як канкрэтна-гістарычнымі метадамі (гісторыка-генетычным, гісторыка-параўнальным, гісторыка-тыпалагічным, гісторыка-сістэмным і інш.), так і агульнанавуковымі (мадэліравання, індукцыі і дэдукцыі, сінтэзу і аналізу, узыходжання ад канкрэтнага да абстрактнага і наадварот, аналогіі і інш.), метадамі гістарычнага пазнання.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)” вучэбнам планам (дзённая форма атрымання адукацыі) адводзіцца для спецыяльнасцей 1-02 01 01 “Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны”, 1-02 01 02 “Гісторыя і сусветная мастацкая культура”, 1-02 01 03 “Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа” 108 гадзін (3 зал. адз.), з іх аўдыторных – 48 гадзін: лекцыі – 20, семінарскія заняткі – 28 гадзін (кіруемая самастойная работа студэнта – 4 гадзіны). На самастойную работу адводзіцца 60 гадзін. Вучэбная дысцыпліна вывучаецца на 1 курсе. Залік – 1 семестр.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)” вучэбнам планам (завочная форма атрымання адукацыі) адводзіцца для спецыяльнасці 1-02 01 01 “Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны” адводзіцца 108 гадзін (3 зал. адз.), з іх аўдыторных – 12 гадзін: лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 8 гадзін. Залік – 1 семестр.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі (100 тысяч гадоў да н.э. – V ст. н.э.)

Тэма 1.1. Уводзіны ў дысцыпліну “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)” Першапачатковае засяленне. Насельніцтва каменнага веку. “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)” як навучальная дысцыпліна. Змест і структура курса. Характарыстыка вучэбнай літаратуры.

Пачатак засялення чалавекам тэрыторыі сучаснай Беларусі. Гістарыяграфія пытання. Сляды знаходжання першых пасяленцаў, старажытныя стаянкі. Неандэртальцы і краманьёнцы. Умовы жыцця, прылады працы і зброя, асноўныя заняткі. Крэмнездабываючая справа. Мацярынская радавая абшчына як сацыяльная арганізацыя. Плямёны і археалагічныя культуры каменнага веку, меркаванні аб іх этнічнай прыналежнасці. Рэлігійныя вераванні і абрады. Першабытнае мастацтва.

Тэма 1.2. Насельніцтва тэрыторыі Беларусі ў эпоху бронзы і раннім жалезным веку.

З’яўленне індаеўрапейцаў, іх балцкая галіна на беларускіх землях. Узаемадзеянне з даіндаеўрапейскім насельніцтвам. Узнікненне і развіццё вытворчых формаў гаспадарання. Плаўка і апрацоўка металаў. Зараджэнне грамадскага падзелу працы. Першапачатковы абмен. Бацькоўскі (патрыярхальны) род. Матэрыяльная і духоўная культура плямён бронзавага і жалезнага вякоў.

Тэма 1.3. Культура, быт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі.

Гістарыяграфія пытання. Сувязь творчай дзейнасці з працай чалавека, кліматычнымі і геаграфічнымі ўмовамі, спосабамі гаспадарання, сацыяльным асяроддзем, філасофскімі і рэлігійнымі ўяўленнямі. Сінкрэтызм першабытнай культуры. Узнікненне веры старажытных людзей у звышнатуральныя ўласцівасці неадушаўлёных прадметаў. Фантастычныя ўяўленні аб роднасці груп людзей з татэмамі – пэўным відам жывёл, раслін і прыродных з’яў. Разнастайнасць і разгалінаванасць паганства. Вера балтаў і ранніх славян у існаванне шматлікіх багоў. Сонечны культ і культ агню. Персанажы народнай дэманалогіі. Вербальная і невярбальная магія, замовы, праклёны. Ушанаванне продкаў, пахавальныя рытуалы, памінкі. Музычныя інструменты, мастацкія вырабы і ўпрыгожванні. Арнаментнае аздабленне глінянага посуду і прылад працы. Старажытная скульптура Беларусі. Керамічныя рэльефныя ўзоры. Характар і традыцыі выяўленчага мастацтва Беларусі ў старажытнасці.

Раздел 2. Беларусь у VI – сярэдзіне XIII ст.

Тэма 2.1. Балты і славяне ў VI – VIII стст.

“Вялікае перасяленне” народаў у Еўропе і насельніцтва Беларусі. Банцараўская, калочынская, пражская і іншая археалагічныя культуры. Змешанае пражыванне славян з балтамі. Канчатковы распад патрыярхальнага роду. Заняткі насельніцтва, рэлігійныя вераванні, пахавальныя абрады. Ваенная дэмакратыя і зародкі дзяржаўнасці ў славян.

Тэма 2.2. Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.

Аб’яднанні крывічаў-палачан, дрыгавічоў, радзімічаў. Плямёны яцвягаў, літоўцаў у Верхнім Панямонні. Славянiзацыя мясцовага балцкага насельніцтва. Асноўныя канцэпцыі аб паходжанні беларусаў, вялікаросаў, украінцаў. Трансфармацыя радавой абшчыны ў суседскую. Шматукладнае грамадства. Зараджэнне феадалізму. Сінтэзны і бяссінтэзны шляхі развіцця феадалізму. Сельская гаспадарка. Рамяство. Гандаль. Узнікненне гарадоў. Сацыяльная дыферэнцыяцыя насельніцтва. Сяляне-земляробы. Знаць і дружына. Княжацкая ўлада.

Тэма 2.3. Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст.

Першыя пісьмовыя звесткі аб Полацку. Кіеўская Русь. Узаемаадносiны Полацка з Кіевам і Ноўгарадам. Полацкая дынастыя князёў. Рагвалод. Рагнеда. Захоп Уладзімірам Святаслававічам Полацкай зямлі. Аднаўленне незалежнасці. Полацкі князь Ізяслаў. Узмацненне Полацкага княства ў XI ст. Брачыслаў, Усяслаў Чарадзеі. Бітва на Нямізе. Паўстанне ў Кіеве 1068 г. і абранне Усяслава Полацкага вялікім князем кіеўскім. Вяртанне Усяслава ў Полацк. Апошнія спробы кіеўскіх князёў падпарадкаваць Полацк і Менск. Барацьба паміж Полацкам і Менскам у другой палове XII ст. Грамадска-палітычны лад у Полацкай зямлі-княстве. Рысы сярэднявечнай рэспублікі ў Полацку. Гарады Полацкай зямлі. Феадальная раздробленасць. Распад Полацкай зямлі на ўдзельныя княствы (гарады-дзяржавы): Полацкае, Віцебскае, Менскае, Друцкае, Ізяслаўскае, Лагожскае.

Тэма 2.4. Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння

Тураўскае княства. Бярэсце – гістарычны цэнтр Сярэдняга Пабужжа. Выдзяленне Драгічына пад Бугам у якасці ўдзельнага княства. Смаленскія крывічы. Узнікненне і развіццё Слаўгарада і Крычава. Мсціслаў і Мсціслаўскае ўдзельнае княства. Узнікненне Гомеля як племяннога цэнтра радзімічаў. Развіццё горада ў X—XIII стст. Чачэрск і Рэчыца. Мазыр і Брагін – дрыгавіцкія гарады ў складзе Кіеўскага княства. Беларускія княствы і гарады ў Верхнім Панямонні. Гарады Гародня, Ваўкавыск, Слонім, Наваградак і Наваградская зямля. Пачатак барацьбы з рыцарамі-крыжакамі. Кукенойскае і Герцыцкае княствы - фарпосты Полацкай зямлі ў ніжнім

цячэнні Заходняй Дзвіны. Князь Вячка, Уладзімір Полацкі, Якаў Палачанін, Давыд Гарадзенскі. Перадумовы ўтварэння беларуска-літоўскай дзяржавы. Міндоўг і яго барацьба з галіцка-валынскім княствам за валоданне Верхнім Панямоннем. Узаемаадносіны Міндоўга з Ордэнам і Полацкам. Каранаванне Міндоўга ў Наваградку. Узвышэнне Наваградскага княства. Інтэграцыя насельніцтва Беларусі з суседнімі народамі ў межах адзінай дзяржавы. Дыскусія пра летапісную назву “Літва” і яе этнічнае паходжанне.

Тэма 2.5. Барацьба з крыжацкай агрэсіяй і нашэсцем мангола-татараў. Знешнепалітычнае становішча беларускіх зямель у пачатку XIII ст. Напад нямецкіх феадалаў на Усходнюю Прыбалтыку і Полацкую зямлю. Кукеныйскі князь Вячка, герцыкскі князь Усевалад, полацкі князь Уладзімір арганізатары змагання супраць крыжакоў. Удзел палачан у разгроме шведскіх захопнікаў у бітве на Няве (1240). Роля насельніцтва беларускіх зямель у стрымліванні нямецкага прасоўвання на ўсход у XIII ст. Легендарныя звесткі аб сутыкненнях з войскамі мангола-татараў на землях Беларусі ў сярэдзіне XIII ст. Бітва каля Магільна. Роля беларускага народа ў барацьбе з мангола-татарамі.

Тэма 2.6. Рэлігія і культура на беларускіх землях у IX – першай палове XIII ст.

Паганскія вераванні. Прыняццё і распаўсюджванне хрысціянства. Дваяверства. Значэнне прыняцця хрысціянства. Пісьменства. Летапісы і рукапісныя кнігі. Літаратура. Пісьменства па археалагічных помніках. Вусная народная творчасць. Паданні пра Рагнеду і Усяслава Чарадзея. Звычаі і абрады. Народны календар. Рэлігійна-асветніцкія дзеячы Беларусі: Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі, Клімент Смаляціч, Аўраамій Смаленскі. Манументальнае дойлідства Полацкай зямлі і Панямоння. Абарончае дойлідства XIII ст. Архітэктурныя школы. Манументальны жывапіс. Кніжная графіка. Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва. Развіццё перадумоў фарміравання беларускай народнасці.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА

**вучэбнай дысцыпліны па спецыяльнасці: 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны,
1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура і 1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая
праца (дзённая форма атрымання адукацыі)**

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік вивучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			самастойная . праца.	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		лекцыі	семінарскія занятк	кіруемая самаст. раб.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 семестр								
1	Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі (100 тыс. год да н.э. – V ст. н.э.)	10	10	2	20			
1.1.	Уводзіны ў дысцыпліну “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)”. Першапачатковае засяленне. Насельніцтва каменнага веку 1. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. 2. Перыядызацыя першабытнай гісторыі. 3. Пачатак засялення людзьмі сучаснай тэрыторыі Беларусі. 4. Перыядызацыя каменнага веку. 5. Насельніцтва Беларусі ў раннім каменным веку (палеаліце). 6. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі	4	2		4	Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	

	Беларусі. 7. Насельніцтва Беларусі ў познім каменным веку (неаліце).							
1.2.	Насельніцтва тэрыторыі Беларусі ў эпоху бронзы і раннім жалезным веку 1. Агульная характарыстыка бронзавага веку. 2. Гаспадарка бронзавага веку. 3. Насельніцтва перыяду бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі. Агульная характарыстыка жалезнага веку. 4. Гаспадарка ў жалезным веку. 5. Насельніцтва жалезнага веку на тэрыторыі сучаснай Беларусі. 6. Бацькоўскі род як форма сацыяльнай арганізацыі грамадства. 7. Археалагічныя культуры плямён бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі. 8. Матэрыяльная і духоўная культура плямён бронзавага і жалезнага вякоў.	2	4		10		[1,2]	
1.3.	Культура, побыт і звычай старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі 1. Сувязь дзейнасці старажытнага чалавека з кліматычнымі і геаграфічнымі ўмовамі. 2. Пачатак засялення людзьмі тэрыторыі Беларусі. 3. Узнікненне вераванняў старажытных людзей. 4. Разнастайнасць паганства. 5.Культура старажытных людзей каменнага веку.	4	4	2с	6	Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Апытанне
2	Беларусь у VI – сярэдзіне XIII ст.	8	14	4	40			
2.1	Балты і славяне ў VI – VIII стст. 1. Гістарыяграфія і крыніцы. 2. Этнічныя працэсы на тэрыторыі Беларусі. 3. Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі. 4. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 5. Ваенная дэмакратыя і зараджэнне дзяржаўнасці ў славян.			2л	6	Атлас гісторыі Беларусі	[1] [1]	

2.2	Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст. 1. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі. 2. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 3. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 4. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 5. Узнікненне і развіццё гарадоў. 6. Промыслы і гандаль ў IX – XIII ст. 7. Развіццё феадалізму і сацыяльная дыферэнцыяцыя грамадства. Формы феадальнай эксплуатацыі сялян.	2	4		10	Атлас гісторыі Беларусі	[2]	Пісьмовае апытанне
2.3	Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст. 1. Гісторыя і развіццё Полацкай зямлі. 2. Полацкая княская дынастыя. 3. Грамадска-палітычны лад Полацкага княства. 4. Распад на ўдзельныя княствы.		2		4	Атлас гісторыі Беларусі	[2] [2]	Даклады
2.4	Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння 1. Беларускія княствы і гарады ў Пасожжы і Панямонні. 2. Утварэнне Тураўскага княства. Княжанне Святаполка Уладзіміравіча. 3. Узаемаадносіны Турава з Кіевам. 4. Паступовае ўзышэнне Пінска. 5. Феадальная раздробленасць на беларускіх землях ў XII – XIII стст. 6. Перадумовы утварэння беларуска-літоўскай дзяржавы.	2	2		8		[2] [2]	
2.5	Барацьба з крыжацкай агрэсіяй і нашэсцем мангола-татараў. 1. Знешнепалітычнае становішча беларускіх зямель у пачатку XIII ст. 2. Напад нямецкіх феадалаў на Усходнюю Прыбалтыку і Полацкую зямлю. 3. Роля насельніцтва беларускіх зямель у стрымліванні	2	4		4	Атлас гісторыі Беларусі		

	нямецкага прасоўвання на ўсход у XIII ст. 4. Роля беларускага народа ў барацьбе з мангола-татарами.							
2.6	Рэлігія і культура на беларускіх землях у IX – першай палове XIII ст. 1. Язычніцкія вераванні. 2. З’яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях. 3. Роля царквы у грамадскім жыцці. 4. Жыццё і дзейнасць рэлігійна-асветніцкіх дзеячоў. Е. Полацкая, К. Тураўскі, К. Смаляціч. 5. Манументальнае і абарончае дойлідства. 6. Жывапіс, кніжкая графіка, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.	2	2	2с	8	Атлас гісторыі Беларусі	[2]	Паведамленне
	Усяго за семестр	18	24	6	60			Залік

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
вучэбнай дысцыпліны па спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны
(завочная форма атрымання адукацыі)

№	Назва раздзела, тэмы	Размеркаванне аўдыторнага часу па відам заняткаў		Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		Лекцыі	Семінары			
1	Раздзел . Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі (100 тыс. год да н.э. – V ст. н.э.)	2	2			
1.1	Уводзіны ў дысцыпліну “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)”. Першапачатковае засяленне. Насельніцтва каменнага веку 1. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. 2. Перыядызацыя першабытнай гісторыі. 3. Пачатак засялення людзьмі сучаснай тэрыторыі Беларусі. 4. Перыядызацыя каменнага веку. 5. Насельніцтва Беларусі ў раннім каменным веку (палеаліце). 6. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі Беларусі. 7. Насельніцтва Беларусі ў познім каменным веку (неаліце).	2		Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Пісьмовае апытанне

1.2	<p>Насельніцтва тэрыторыі Беларусі ў эпоху бронзы і раннім жалезным</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Агульная характарыстыка бронзавага веку. 2. Гаспадарка бронзавага веку. 3. Насельніцтва перыяду бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі. Агульная характарыстыка жалезнага веку. 4. Гаспадарка ў жалезным веку. 5. Насельніцтва жалезнага веку на тэрыторыі сучаснай Беларусі. 6. Бацькоўскі род як форма сацыяльнай арганізацыі грамадства. 7. Археалагічныя культуры плямён бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі. 8. Матэрыяльная і духоўная культура плямён бронзавага і жалезнага вякоў. 		2	Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Даклады
2	Раздзел . Беларусь VI – сярэдзіне XIII ст.	2	6			
2.1	<p>Балты і славяне ў VI – VIII стст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гістарыяграфія і крыніцы. 2. Этнічныя працэсы на тэрыторыі Беларусі. 3. Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі. 4. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 5. Ваенная дэмакратыя і зараджэнне дзяржаўнасці ў славян. 	2		Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Пісьмовае апытанне
2.2	<p>Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі. 2. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 3. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 4. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 5. Узнікненне і развіццё гарадоў. 6. Промыслы і гандаль ў IX – XIII ст. 7. Развіццё феадалізму і сацыяльная дыферэнцыяцыя грамадства. Формы феадальнай эксплуатацыі сялян. 			Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Даклады

2.2	<p>Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі. 2. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 3. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 4. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 5. Узнікненне і развіццё гарадоў. 6. Промыслы і гандаль ў IX – XIII ст. 7. Развіццё феадалізму і сацыяльная дыферэнцыяцыя грамадства. Формы феадальнай эксплуатацыі сялян. 		2	Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Даклады
2.3	<p>Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гісторыя і развіццё Полацкай зямлі. 2. Полацкая княская дынастыя. 3. Грамадска-палітычны лад Полацкага княства. 4. Распад на ўдзельныя княствы. 		2	Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Пісьмовае апытанне
2.4	<p>Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Беларускія княствы і гарады ў Пасожжы і Панямонні. 2. Утварэнне Тураўскага княства. Княжанне Святаполка Уладзіміравіча. 3. Узаемаадносіны Турава з Кіевам. 4. Паступовае ўзышэнне Пінска. 5. Феадальная раздробленасць на беларускіх землях ў XII – XIII стст. 6. Перадумовы утварэння беларуска-літоўскай дзяржавы. 		2	Атлас гісторыі Беларусі	[1,2]	Даклады
Усяго		4	8			залік

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Новик, Е.К. История Беларуси. С древнейших времён до 2013 г.: учебное пособие / Е.К.Новик, И.Л.Качалов, Н.Е.Новик. – 4-е изд. испр. и доп. – Минск: Вышэйшая школа, 2013. – 558 с.
2. История Беларуси в контексте европейской цивилизации : учеб. пособие / С. А. Елизаров [и др.]. – 2 изд., испр. – Минск : Выш. шк., 2016. – 398 с.
3. Гісторыя Беларусі [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://elib.psu.by:8080/handle/123456789/9118>. – Дата доступу: 20.05.2021.

Дадатковая

1. Гісторыя Беларусі : у 6 т. / рэдкал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Саврем. шк. : Экоперспектива, 2007–2011. – Т. 2 : Беларусь у перыяд Вялікага Княства Літоўскага / Ю. Бохан [і інш.]. – 2008. – 688 с.
2. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 1 : Белорусская государственность: от истоков до конца XVIII в. / А. А. Коваленя [и др.] ; отв. ред. тома: О. Н. Левко, В. Ф. Голубев ; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск : Беларуская навука, 2018. – 598 с.
3. История Беларуси в контексте мировых цивилизаций : учеб. пособие / В. И. Голубович [и др.] ; под ред. Н. И. Полетаевой, А. М. Сасим. – Минск : Экоперспектива, 2017. – 147 с.
4. Нагаев, А.С. Практикум по истории СССР с древнейших времен до конца XVII в.: учеб. пособие для студентов-заочников 1 курса ист.фак. пед. ин-тов / А.С. Нагаев, В.Н. Огнев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1991. – 191 с.
5. Ковкель, И.И. История Беларуси: с древнейших времен до нашего времени / И.И. Ковкель, Э.С. Ярмусик. – Минск : Аверсэв, 2008. – 621 с.
6. Беларускія летапісы і хронікі / Уклад. У.Арлова. – Мінск: Беларуская навука, 1997. – 430 с.
7. Вялікі гістарычны атлас Беларусі: У 3 тамах. Т. 1. – Мінск : Белкартаграфія, 2009. – 244 с.
8. Ермаловіч, М. Старажытная Беларусь: Полацкі і новагародскі перыяды / М. Ермаловіч. — Мінск: Мастацкая літаратура, 1990. — 366 с.; іл.
9. Археалогія і нумізматыка Беларусі: Энцыклапедыя / Рэдкал.: В.В. Гетаў [і інш.]. — Мінск: БелЭн, 1993. — 702 с.; іл.
10. Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. Т. 1 / Рэдкал.: Т.У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. — Мінск: БелЭн, 2009. — 496 с.; іл.

11. Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. Т. 2 / Рэдкал.: Т.У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. — Мінск: БелЭн, 2011. — 464 с.; іл.
12. Сагановіч, Г. Нарыс гісторыі Беларусі ад старажытнасці да канца XVIII ст. / Г. Сагановіч. — Мінск: Энцыклапедыкс, 2001. — 412 с.

Прыкладны спіс пытанняў да заліку

1. Прадмет вывучэння гісторыі Беларусі.
2. Агульная гістарыяграфія гісторыі Беларусі.
3. Фармацыйны падыход да вывучэння гісторыі.
4. Перыядызацыя каменнага веку ў гісторыі чалавецтва.
5. З'яўленне вытворчых форм гаспадаркі ў перыяд неаліта.
6. Гісторыя як навука, яе метады і прынцыпы.
7. Перыядызацыя ў вывучэнні першабытнага грамадства
8. Позні палеаліт на тэрыторыі Беларусі.
9. Этнічны склад насельніцтва Беларусі перыяду бронзавага веку.
10. Перыядызацыя гісторыі Беларусі.
11. Цывілізацыйны падыход да вывучэння гісторыі.
12. Насельніцтва Беларусі ў познім каменным веку (неаліце).
13. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду.
14. Археалагічная перыядызацыя перыяду першабытнага грамадства.
15. Пачатак засялення людзьмі тэрыторыі Беларусі.
16. Ранні і сярэдні палеаліт на тэрыторыі Беларусі.
17. Гаспадарка і сацыяльныя адносіны ў перыяд мезаліта.
18. Прылады працы і гаспадарчыя заняткі людзей ў познім палеаліце.
19. Археалагічныя культуры плямён мезаліта на тэрыторыі Беларусі.
20. Уплыў кліматычных умоў на засяленне людзьмі тэрыторыі Беларусі.
21. Характарыстыка бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі.
22. Культурны плямён насельніцтва Беларусі бронзавага веку.
23. Гаспадарчае жыццё насельніцтва Беларусі перыяду бронзавага веку.
24. Вытворчыя формы гаспадаркі ў перыяд жалезнага веку.
25. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі Беларусі.
26. Змены ў гаспадарчым жыцці насельніцтва Беларусі ў перыяд неаліта.
27. Сацыяльныя адносіны насельніцтва Беларусі перыяду неаліта.
28. Культурны плямён насельніцтва Беларусі перыяду неаліта.
29. Агульная характарыстыка жалезнага веку на тэрыторыі Беларусі.
30. Авалоданне насельніцтвам Беларусі вырабам і апрацоўкай жалеза.
31. Прысвойваючы формы гаспадаркі насельніцтва Беларусі жалезнага веку.
32. Побыт насельніцтва Беларусі перыяду жалезнага веку.
33. Абмен і гандаль насельніцтва Беларусі жалезнага веку.
34. Тураўскае княства ў IX – XII стагоддзях.
35. Беларускія землі ва ўмовах пагрозы татара-мангольскай і крыжацкай агрэсіі.
36. Узнікненне гарадоў на тэрыторыі Беларусі ў IX – XII стагоддзях.
37. Народная абрадовае творчасць насельніцтва Беларусі IX – XIII стагоддзяў.
38. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі ў другой палове I-га тысячагоддзя.
39. Полацкае княства ў IX – X стагоддзях.
40. Веча ў грамадскім жыцці на тэрыторыі Беларусі ў IX – XIII стагоддзях.
41. Сельская гаспадарка насельніцтва Беларусі IX – XII стагоддзяў.

42. Феадальнае і царкоўнае землеўладанне на тэрыторыі Беларусі ў IX – XIII стагоддзях.
43. З’яўленне славян на тэрыторыі Беларусі.
44. Манументальнае дойлідства Беларусі ў IX – XIII стагоддзях.
45. Плямёны дыгавічоў і радзімічаў на тэрыторыі Беларусі.
46. Гандаль беларускіх зямель перыяду IX – XIII стагоддзяў.
47. Полацкае княства ў XII – пачатку XIII стагоддзя.
48. Рамесная вытворчасць на тэрыторыі Беларусі ў IX – XIII стст.
49. З’яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях.
50. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі перыяду ранняга сярэднявечча.
51. Этнакультурныя працэсы на тэрыторыі Беларусі ў жалезным веку.
52. Змены ў сацыяльных адносінах у перыяд жалезнага веку.
53. Тэорыі паходжання тэрміна “Белая Русь”.
54. Роля і месца царквы ў грамадскім жыцці на беларускіх землях у перыяд ранняга сярэднявечча.
55. Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва Беларусі перыяд у IX – XIII стагоддзяў.
56. Этнічныя змены насельніцтва Беларусі ў перыяд Вялікага перасялення народаў.
57. Славянскія плямёны крывічоў на тэрыторыі Беларусі.
58. З’яўленне пісьменства і яго помнікі на тэрыторыі Беларусі перыяду IX – XIII стагоддзяў.
59. Полацкае княства ў перыяд Ізяслава, Брачыслава і Усяслава Чарадзея.
60. Тураўскае княства ў XII – пачатку XIII стагоддзя.
61. Навуковыя канцэпцыі паходжання беларусаў.
62. Складванне і развіццё феадальных адносін на тэрыторыі Беларусі ў IX – XIII стагоддзях.
63. Крыніцы вывучэння гісторыі Беларусі перыяду ранняга сярэднявечча.
64. Манументальны жывапіс і кніжная графіка Беларусі IX – XIII стагоддзяў.

Пералік заданняў і кантрольных мерапрыемстваў кіруемай самастойнай работы студэнтаў

Тэма: Балты і славяне ў VI – VIII стст. (2 гадзіны - лекцыя)

Першы модуль

Скласці канспект па тэме: “Этнічныя працэсы на тэрыторыі Беларусі ў VI – VIII стст.” на падставе зместу лекцый, вучэбнай літаратуры і інтэрнэт-рэсурсаў.

Другі модуль

Скласці табліцы: “Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі”, “Крывічы, дрыгавічы і радзімічы”.

Трэці модуль

Падрыхтаваць даклады па тэме: “Ваенная дэмакратыя і зараджэнне дзяржаўнасці ў славян”.

**Тэма: Рэлігія і культура на беларускіх землях у IX – першай палове
XIII ст. (2 гадзіны – семінар)**

Першы модуль

Скласці канспект па тэмах: “Язычніцкія вераванні.” “З’яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях.” на падставе зместу лекцый, вучэбнай літаратуры і інтэрнэт-рэсурсаў.

Другі модуль

Падрыхтаваць даклады-прэзентацыі: “Жыццё і дзейнасць рэлігійна-асветніцкіх дзеячоў. Е. Полацкая, К. Тураўскі, К. Смаляціч”.

Трэці модуль

Падрыхтаваць творчыя праекты па групавых заданнях на тэмы: “Манументальнае і абарончае дойлідства”, “Жывапіс, кніжкая графіка, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва

Патрабаванні да выканання самастойнай работы студэнтаў

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Колькасць гадзін на СРС	Заданне	Форма выканання
1.	Уводзіны ў дысцыпліну “Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)”. Першапачатковае засяленне. Насельніцтва каменнага веку	4	Складзі апорны канспект па пытаннях: 1. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. 2. Перыядызацыя першабытнай гісторыі. 3. Пачатак засялення людзьмі сучаснай тэрыторыі Беларусі. 4. Перыядызацыя каменнага веку. 5. Насельніцтва Беларусі ў раннім каменным веку (палеаліце). 6. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі Беларусі. 7. Насельніцтва Беларусі ў познім каменным веку (неаліце).	Праверка канспектаў
2.	Насельніцтва тэрыторыі Беларусі ў эпоху бронзы і раннім жалезным	10	Напісаць эсэ па тэме (на выбар): 1. Гаспадарка бронзавага веку. 2. Насельніцтва жалезнага веку на тэрыторыі сучаснай Беларусі. 3. Археалагічныя культуры плямён бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі. 4. Матэрыяльная і духоўная культура плямён бронзавага і жалезнага вякоў.	Дыскусія па тэмам эсэ
3.	Культура, побыт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі	6	Сфарміраваць інфармацыйныя блокі: 1. “Пачатак засялення людзьмі тэрыторыі Беларусі”. 2. “Узнікненне вераванняў старажытных людзей”. 3. “Культура старажытных людзей каменнага веку”.	Праверка і аналіз канспектаў

4.	Балты і славяне ў VI – VIII стст.	6	Складзі табліцы: 1. Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі. 2. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы.	Тэсціраванне
5.	Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.	10	Напісаць эсэ па тэме (на выбар): 1. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 2. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 3. Узнікненне і развіццё гарадоў.	Дыскусія па тэмам эсэ
6.	Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст.	4	Падрыхтаваць прэзентацыі: 1. Гісторыя і развіццё Полацкай зямлі. 2. Полацкая княская дынастыя.	Аналіз прэзентацый
7.	Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння	8	Складзі канспект: 1. Беларускія княствы і гарады ў Пасожжы і Панямонні. 2. Утварэнне Тураўскага княства. Княжанне Святаполка Уладзіміравіча. 3. Узаемаадносіны Турава з Кіевам. 4. Паступовае ўзышэнне Пінска. 5. Феадальная раздробленасць на беларускіх землях ў XII – XIII стст. 6. Перадумовы утварэння беларуска-літоўскай дзяржавы.	Аналіз канспектаў
8.	Барацьба з крыжацкай агрэсіяй і нашэсцем мангола-татараў.	4	Сфарміраваць інфармацыйныя блокі: 1. Знешнепалітычнае становішча беларускіх зямель у пачатку XIII ст. 2. Напад нямецкіх феадалаў на Усходнюю Прыбалтыку і Полацкую зямлю. 3. Роля насельніцтва беларускіх зямель у стрымліванні нямецкага прасоўвання на ўсход у XIII ст. 4. Роля беларускага народа ў барацьбе з мангола-татарамі.	Аналіз і праверка канспектаў

9.	Рэлігія і культура на беларускіх землях у IX – першай палове XIII ст.	8	Складзі ментальную карту: 1. Язычніцкія вераванні. 2. З’яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях. 3. Роля царквы у грамадскім жыцці. 4. Жыццё і дзейнасць рэлігійна-асветніцкіх дзеячоў. Е. Полацкая, К. Тураўскі, К. Смаляціч. 5. Манументальнае і абарончае дойлідства. 6. Жывапіс, кніжкая графіка, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.	Прэзентацыя ментальных карт
	Усяго:	60		

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя Беларусі (старажытны час – першая палова XIII ст.)»

Арганізацыя самастойнай работы

Для паспяховага выканання самастойнай работы студэнтаў неабходна планаванне і кантроль з боку выкладчыкаў. Аўдыторная самастойная работа выконваецца студэнтамі на лекцыя і семінарскіх занятках. Для гэтага выкладчык загадзя распрацоўвае і выбудоўвае сістэму самастойнай работы, улічваючы ўсе яе формы, мэты, ажыццяўляе адбор неабходнай інфармацыі і сродкі (метадычных) камунікацый, вызначае ролю студэнта ў гэтым працэсе і свой удзел у ім. Пытанні для самастойнай работы студэнтаў, якія прыведзены ў рабочай праграме дысцыпліны, прапануюцца выкладчыкамі напачатку вывучэння дысцыпліны. Студэнты маюць права дадаткова выбіраць тэмы, якія іх цікавяць, для самастойнай работы.

Віды самастойнай работы студэнтаў

<i>Рэпрадуктыўная самастойная работа</i>	Самастойнае чытанне, прагляд, канспектаванне вучэбнай літаратуры, запамінанне, пераказ, паўтарэнне вучэбнага матэрыялу і г. д.
<i>Пазнавальна-пошукавая самастойная работа</i>	Падрыхтоўка паведамленняў, дакладаў, выступленняў на семінарскіх і практычных занятках, падбор адпаведнай літаратуры, напісанне рэфератаў, курсавых, дыпломных работ і г. д.
<i>Творчая самастойная работа</i>	Удзел у навукова-даследчай рабоце, навуковых мерапрыемствах, выкананне творчых праектаў па індывідуальных і групавых заданнях і г. д.

Крытэрыі ацэнак вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнта

Не залічана

Адсутнасць адказу або адмова ад адказу. Распазнанне аб'екта вывучэння, асобных тэрмінаў і фактаў, праявы імкнення пераадолець вучэбныя цяжкасці, праяўленне інтарэсу да вывучэння прадмета, адлічча вызначэнняў, структурных элементаў ведаў, праявы валявых намаганняў і матывацыя вучэння.

Залічана

Няпоўнае знанне праграмага матэрыялу на узроўні памяці, наяўнасць значных, але выпраўленых з дапамогай выкладчыка памылак, цяжкасці ў прымяненні спецыяльных і інтэлектуальных уменняў, імкненне да пераадолення цяжкасцей, праяўленне адказнасці, самакрытычнасці. Асваенне вучэбнага матэрыялу на рэпрадукцыйным узроўні і няпоўнае яго ўзнаўленне, наяўнасць памылак, якія можна выправіць пры дадатковых пытаннях. Усвядомленае ўзнаўленне праграмага матэрыялу, у тым ліку рознай ступені складанасці, з некаторымі памылкамі. Поўнае ўзнаўленне праграмага матэрыялу, у тым ліку прымяненне ведаў, спецыяльных, агульнавучэбных і інтэлектуальных уменняў з дапамогай выкладчыка. Праявы настойлівасці і імкненне пераадолець цяжкасці. Авалоданне праграмным матэрыялам, у тым ліку рознай ступені цяжкасці, праявы добрасумленнасці, адказнасці, самаацэнкі і г. д. Свабоднае валоданне праграмным матэрыялам рознай ступені цяжкасці ў незнаёмай сітуацыі, выкананне заданняў творчага характару. Высокі ўзровень самастойнасці і эрудыцыі.

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

Для дыягностыкі кампетэнцый могуць выкарыстоўвацца наступныя формы:

1. Вусная форма:

- гутарка;
- даклады на семінарах;
- вусная прэзентацыя вынікаў самастойнай работы студэнтаў.

2. Пісьмовая форма:

- тэсты;
- пісьмовыя кантрольныя работы;
- пісьмовая прэзентацыя вынікаў самастойнай работы студэнтаў
- пісьмовы залік.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб змяненнях у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, распрацаваўшай вучэбную праграму (з вызначэннем даты і нумара пратакола)
Гісторыя Беларусі	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Змен няма	Рэкамендавана да зацвярджэння вучэбная праграма ў прадстаўленым варыянце (пратакол № 9 ад 28.03.2017 г.)
Гісторыя ўсходніх славян (Расія і Украіна)	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Змен няма	Рэкамендавана да зацвярджэння вучэбная праграма ў прадстаўленым варыянце (пратакол № 9 ад 28.03.2017 г.)